

Satavesi-ohjelma

Muistio 1/2011

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Karvianjoki -vesistöalueryhmä

kokous 1/2011

Aika: Tiistai 18.10.2011 klo 09:30–12:30

Paikka: Pomarkun kunnanviraston valtuustosalin
Vanhatie 14, Pomarkku

Läsnä: Hannu Hakamäki, Kauko Heikkilä, Jaakko Hovi, Harri Huhtinen, Elina Joensuu, Jorma Järvensivu, Kalle Kahri, Sanna Kipinä-Salokannel, Ilpo Koppinen, Eero Mattson, Pekka Myllymäki, Matti Peltola, Tapio Peltoniemi, Arja Pihlaja, Hannele Pohjavirta, Jorma Pohjavirta, Hanna-Lena Pohjonen, Matti Pohjonen, Leena Rannikko, Kari Ranta-aho, Matti Rehula, Johanna Rinne, Laila Ryyänen, Kati Saarni, Jarmo Salmio, Kaisa Savolainen, Markku Suominen, Juha Vanhapaasto

Asialista

09:30 Saapuminen ja tulokahvit

10:00 1. Avaus ja tervehdyssanat

Pomarkun kunnanjohtaja Eero Mattson avasi kokouksen. Hän totesi haasteellisten aikojen olevan edessä sekä vesienhoidossa että kuntien rahoituksissa. Vesistöasiat ovat kuitenkin tärkeitä Karvianjoki-alueelle.

Kokoukseen osallistui 28 henkilöä.

Suoritettiin kokouksessa läsnä olevien esittely.

2. VELHO 2010–2013 = Vesien- ja luonnonhoidon alueellinen ja paikallinen toteuttaminen Lounais-Suomen vesistöalueilla

Projektipäällikkö Elina Joensuu Varsinais-Suomen ELY-keskuksesta esitteli hankkeen. Esityksen aineisto: **Liite 1**

VELHO-hanke käynnistyi vuonna 2010. Hankkeen tavoitteena on vesien- ja luonnonhoidon yhteistyön ja toimenpiteiden kehittäminen Satakunnassa ja Varsinais-Suomessa, ja sitä toteuttaa Varsinais-Suomen ELY-keskus. Hankkeen kustannusarvio on noin kolme miljoonaa euroa, ja sen rahoitus tulee EU:n osittain rahoittamasta Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmasta. Hanketta toteutetaan kolmen vuoden ajan vuoden 2013 loppuun saakka.

Vesienhoito-osiossa Satavesi- ja Pro Saaristomeri -yhteistyöohjelmissä käynnistetään Kokemäenjoen–Saaristomeren–Selkämeren vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelman sekä vesistöalueiden kehittämisohjelmien toteutus paikallistasolla.

Luonnonhoito-osiossa neljälle satakuntalaiselle ja viidelle varsinaissuomalaiselle Natura 2000 -verkostoon kuuluvalla kosteikko- ja vesistöalueella laaditaan hoito- ja käyttösuunnitelmat.

Ranta-alueosiossa kehitetään ruovikkoisten ranta-alueiden monikäyttösuunnittelua ja bioenergian hyödyntämistä.

Hallinnointi-osio ohjaa hankkeen toimintaa, taloutta, vuorovaikutusta ja tiedotusta. Osiossa toteutetaan myös hankkeen vaikuttavuuden arviointi.

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

VELHOn vesienhoito-osiota toteuttavat Varsinais-Suomen ELY-keskuksen yhteistyökumppaneina Suomen ympäristökeskus ja Pyhäjärvi-instituutti. VELHO-hanke antaa resurssit Satavesi-ohjelman toteuttamiseen vuoteen 2013.

Satakunnan ranta-alueiden suunnitteluprosessi on käynnistynyt esiselvityksellä. Sen pohjalta valitaan Satakunnan rannikolta suunnittelualueita, joilla tehdään tarkempaa merenrantaniittyjen peruskunnostustarpeisiin ja ruovikoiden hyödyntämismahdollisuuksiin liittyvää suunnittelua. Suunnittelualueilta pyritään löytämään kiireellisimmät ja arvokkaimmat merenrantaniittyjen kunnostuskohteet, sekä riittävän laajoja ruovikoiden kesä- tai talvileikkuukohteita urakoitsijoille valmiina "korjuupaketteina", joilta on alustavasti selvitetty maanomistajien kiinnostus, tarvittavat luvat sekä leikatun ruokomassan jatkokäyttökohde. Vesistöalueryhmältä voisi tulla hyviä ehdotuksia arvokkaista merenrantaniittykohteista.

Lisätietoa:

VELHO-hanke: www.ymparisto.fi/velho

Satavesi-ohjelma: www.ymparisto.fi/satavesi

Pro Saaristomeri -ohjelma: www.ymparisto.fi/prosaaristomeri

3. Vesienhoidon ajankohtaiskatsaus

Ylitarkastaja Sanna Kipinä-Salokannel Varsinais-Suomen ELY-keskuksesta kertoi ajankohtaisista vesistöasioista. Esityksen aineisto: **Liite 2**

Käydään läpi alueellista toteutusohjelmaa, joka on juuri saatu valmiiksi, ja sitä miten se käytännössä tulee vaikuttamaan "kentällä". Toteutusohjelmaa tullaan käyttämään vesienhoidon toimenpiteiden seurannan työkaluna vuosina 2011 - 2012. Puhutaan myös vesienhoidon aikatauluista. Lisäksi muutama sana merenhoidosta.

Vesistöalueryhmien kautta pyritään saamaan vesienhoitoa käytännön tasolle. Kehittämisohjelmissa vesistöalueryhmät kartoittavat keskeisiä vesien tilan toimenpidetarpeita ja pohtivat alueelleen soveltuvia keinoja vesien tilan ja käyttökelpoisuuden parantamiseksi. Kehittämisohjelmaa voidaan käyttää apuna suunniteltaessa seuraavaa toimenpideohjelmaa.

Kokemäenjoen–Selkämeren–Saaristomerien vesienhoitoalueen vesienhoito-suunnitelma: www.ymparisto.fi/download.asp?contentid=111707&lan=fi

Satakunnan pintavesien toimenpideohjelma:

www.ymparisto.fi/download.asp?contentid=112399&lan=sv

Valtakunnallinen vesienhoidon toteutusohjelma vuosille 2010–2015:

www.ymparisto.fi/download.asp?contentid=125038&lan=fi

Karvianjoen vesistöalueen tekstimuotoinen kehittämisohjelma:

www.ymparisto.fi/download.asp?contentid=81716&lan=fi

Karvianjoen vesistöalueen kehittämisohjelman toimenpidetaulukko:

www.ymparisto.fi/download.asp?contentid=116025&lan=fi

Keskustelua herätti vesipuidedirektiivien sitovuus ja vesistöjen luokittelu. Sanna Kipinä-Salokannel totesi, että yksityisiä kansalaisia eivät nämä direktiivit sido, mutta viranomaisia kylläkin; päätöksenteossa ne on otettava huomioon. Pintavesien tyypittelyä ja luokittelua ollaan parantamassa ja täsmentämässä. Kokoukseen osallistuvat kaipasivat kuvia tai tietoa siitä, minkälainen oikeaoppinen kosteikko tai suojakaista on. Kosteikkotietoa löytyy mm. näiden linkkien takaa:

www.kosteikko.fi

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

www.ymparisto.fi/default.asp?contentid=289478

Tässä puolestaan Teho-hankkeen kuvasarja erilaisista pientareista, suojakais-
toista ja vyöhykkeistä, jotka ovat koottu viljelijöiden toivomuksesta:

www.ymparisto.fi/download.asp?contentid=100180&lan=sv

4. Satavesi-ohjelma ja Karvianjoki-vesistöalueyhymän toiminta

VELHO-hankkeen koordinaattori Johanna Rinne Varsinais-Suomen ELY-
keskuksesta alusti keskustelua vesistöalueyhymän toiminnasta.

Esityksen aineisto: **Liite 3**

*Satakunnan vesistöohjelma Satavesi on vuodesta 2002 alkaen edistänyt kymmenien
alueellisten ja paikallisten vesienhoitohankkeiden toteutumista. Satavesi perustuu Sata-
kuntaliiton ja Varsinais-Suomen sekä Satakunnan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökes-
kusten ohjelmassopimukseen. Ohjelman kolmas toimintakausi ajoittuu vuosille 2010–
2015. Ohjelmatoiminta muodostaa avoimen keskustelufoorumin, kokoaa hankealoitteita,
tarjoaa tukea hankkeiden toteuttajille neuvonnalla ja etsimällä yhteistyökumppaneita ja
rahoitusta sekä edistää ympäristötietoisuutta (www.ymparisto.fi/satavesi).*

*Satavesi-ohjelman vuoropuhelu tapahtuu kaikille intressitahoille avoimissa neljässä ve-
sistöalueyhymässä: Eurajoki–Lapinjoki, Kokemäenjoki, Karvianjoki ja Selkämeri. Ryh-
mät kartoittavat keskeisiä vesien tilan toimenpidetarpeita ja pohtivat alueelleen soveltu-
via keinoja vesien tilan ja käyttökelpoisuuden parantamiseksi. Työvälineinä ovat alueel-
liset vesienhoitosuunnitelmat, toimenpideohjelmat ja toteutusohjelmat linkitettyinä pai-
kallisia aloitteita kokoaviin vesistöalueiden kehittämissuunnitelmiin. Karvianjoki-
vesistöalueen kehittämissuunnitelma on päivitetty viimeksi 8.10.2009 ja käsittää yhteensä
46 toimenpidettä. Pohditaan nykyisen luettelomaisen vesistöalueen kehittämissuunnitelman
parantamista hankkeiden edistämisen ja priorisoinnin työvälineeksi ja kootaan alueen
ajankohtaisimpia hanketarpeita.*

*Omat vedet paremmiksi -toiminnassa organisoidaan omatoiminen vesien tilan seuranta
ja raportointi. Ympäristötietoisuuden edistäminen tapahtuu lisäksi vesistökunnostusten
koulutuspäivien ja kummikoulujen avulla. Ideoidaan Karvianjoki-alueen toimintaa vuosil-
le 2012–2013.*

Pohdittiin ryhmän kokoonpanoa ja lisärekrytoinnin tarvetta. Kolmannen sektorin
yhdistyksistä toivottiin mukaan lisää jäseniä. Jäsenet haluaisivat lisäksi enem-
män tapahtumia, joiden avulla kiinnostus ryhmää kohtaan kasvaisi. Kiinnostusta
saattaisi myös herättää mediassa tiedottaminen. Ehdotettiin juttusarjaa vesistö-
alueen joista tai järvistä, esimerkiksi ”järven kevät” tai ”Miten voit, Suomijärvi?”.
Juttu voisi sisältää haastatteluja esimerkkijärviltä ja paikallisyhdistyksiltä, se voi-
si käsitellä paikallisia pikkuhankkeita ja niiden tuloksia tai vaikka järven tilaa en-
nen ja nyt. Juttusarja käytetään hyväksymiskierroksella jäsenillä. Kerran kuu-
kaudessa julkaistavaa juttuun eivät resurssit ehkä riitä, joten ehdotettiin julkai-
sua kerran puolessa vuodessa tai neljännesvuosittain. Mietittiin myös, missä jut-
tusarja tulisi julkaista. Ehdotuksia tuli niin maakunnan päälehdistä paikallisleh-
tiin. Juttusarjan luo Satavesi-henkilöstö.

Eurajoki–Lapinjoki-vesistöalueen esitteet on tehty ja tarkoitus on tehdä saman-
lainen infopaketti myös muista vesistöalueista.

Keskustelussa todettiin, että tavoitteena on saada jokaiselle vesistöalueelle Py-
häjärven suojelurahaston-tapainen säätiö tai rahasto (linkki Pyhäjärven suoje-
luohjelmaan: www.pyhajarvensuojelu.net/). Puheenjohtaja Kari Ranta-aho tote-

Satavesi-ohjelma

Muistio 1/2011

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahalto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

si, että ensi vuonna olisi aika käydä kuntakerros Satavesi-henkilöstön kanssa ja mainostaa sekä Satavesi-ohjelmaa että säätiötyyppistä rahoittajamallia.

Juha Vanhapaasto Aktiivinen Pohjois-Satakunta ry:stä totesi, että Leader-ohjelmaan voi vielä tulla mukaan. Pelkkiä ruoppauksia tai patoja ei ohjelmasta rahoiteta, mutta suunnittelu-, koulutus- tai tiedotushanketta voidaan rahoittaa.

Omat vedet paremmiksi -kampanjassa kannustetaan kaikkia omatoimiseen vesien tilan seurantaan ja raportointiin. Vesistöseurannan koulutuspäivät pidettiin keväällä Raumalla ja Kankaanpäässä, minkä tuloksena Satakuntaan saatiin 19 uutta seuraajaa. Kaikki havainnot kootaan raporteiksi ja tiedot tulevat tarkasteltaviksi myös paikkatietoportaali Lounaispaikkaan (www.lounaispaikka.fi) ja mahdollisesti myös Järviwikiin (www.jarviwiki.fi). Karvianjoen vesistöalueella havaintoja kerätään 14 eri paikasta. Omat vedet paremmiksi -kampanja on jakanut tietoa vesiensuojelusta erilaisissa tilaisuuksissa, koulutuksissa, näyttelyissä ja messuilla. OVP-kampanjalla on myös omat Facebook-sivut, joita voi seurata ilman rekisteröitymistä Internet-osoitteessa:

www.facebook.com/pages/Omat-vedet-paremmiksi/194976237212325.

Kokouksessa tuli myös esille, että Valkjärven vedenlaatua seurataan jatkuvasti. Vesistöseurannan tulokset ovat nähtävissä osoitteessa www.valkjarvi.fi

Ympäristötietoisuuden edistäminen tapahtuu lisäksi vesistökunnostusten koulutuspäivien avulla. Keskusteltiin, mitä koulutuksia tai tilaisuuksia ryhmä kaipaisi. Esille tuli toive rantojen niittokoulutuksesta.

Myös Natura-tilaisuuksia toivottiin. Kaikki Satakunnan Natura 2000 -alueet, joille VELHO tekee hoito- ja käyttösuunnitelmat, sijaitsevat Karvianjoen vesistöalueella. Suunnitelmat laaditaan osallistavana suunnitteluna eli alueen maanomistajilla, asukkailla, kunnilla ja käyttäjillä (metsästys, kalastus, lintu- ja luontoharrastus jne.) on mahdollisuus olla mukana suunnittelussa. Suunnittelutyö aloitetaan alueilla järjestettävillä avoimilla yleisötilaisuuksilla, joista ilmoitetaan kutsuilla maanomistajille, paikallislehdissä, hankkeen Internet-sivuilla, kuntien ilmoitustauluilla ja Internet-sivuilla. Yleisötilaisuuksissa käydään läpi suunnittelu-ryhmän kokoamiseen liittyviä asioita, suunnittelun sisältöä ja aikataulua. Suunnittelua varten perustetaan alueelle suunnittelusta vastaava suunnitteluryhmä, johon eri toimijoiden toivotaan valitsevan edustajansa. Satakunnan yleisötilaisuudet alkavat ensi vuoden alussa.

Muitakin koulutustoiveita voi edelleen esittää Satavesi-henkilöstölle.

Satakunnan OVP-kummikoulutoiminta käynnistyy keväällä 2012. Kummikouluiksi on Satakunnassa valittu neljä koulua, ja vesiensuojeluun ja -tarkkailuun liittyvät kummikoulupäivät pidetään keväällä ja syksyllä 2012. Saatavien kokemusten perusteella kummikoulutoiminnan tuloksia on tarkoitus laajentaa kaikkien koulujen saataville.

VELHO-hankkeessa on varattu resursseja (n. 20 000 €/vesistöalue, hankkeita voi olla useampikin) pilottihankkeiden toteutukseen. Lounais-Suomen alueella toteutetaan ainakin kahdeksan pilottihanketta, ja ajatuksena on toteuttaa keskenään erilaisia hankkeita. Vesistöalueryhmät ovat pilottien valinnassa tärkeässä roolissa. Varsinais-Suomessa on jo kerätty ideoita, Satakunnassa ideointi on vasta alkamassa. VELHO-hankkeen rahoittamat pilottihankkeet voivat olla monenlaisia: mm. järvien ja muiden vesistöjen kunnostukseen, ympäristökasvatukseen ja -tietoisuuteen tai vesienhoitoon muuten liittyviä. Ehdotuksen ei tarvitse

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

olla valmis hanke. Ehdotuksia otetaan vastaan ryhmiltä ja VELHOt valitsevat pilottihankkeet myöhemmin.

Piloteissa suunnitellaan toimenpiteitä yhdessä paikallisten toimijoiden kanssa ja toteutukselle pyritään löytämään ulkopuolinen rahoitus. VELHO-hanke ei voi rahoittaa investointeja, eikä käytännön tekemisiä (esim. kaivuritöitä), joten ensisijaisesti tämä rahoitus on käytettävä hankkeissa suunnitteluun. Hankkeella voi olla muita rahoittajia, jotka voivat maksaa esimerkiksi toteuttamisen menoeriä. Pilottihankkeissa ei tarvitse olla omarahoitusta, vaan tuohon mahdollisesti jopa 20 000 euroon saakka raha tulee VELHO-hankkeesta.

Kohdennettu viesti pilottihankehausta lähetetään työryhmien jäsenille. Muitakin hankkeita pyritään edistämään, vaikkei niistä tulisikaan pilotteja.

Karvianjoki-ryhmältä pyydetään ehdotuksia pilottihankkeiksi 30.11.2011 mennessä. Hanke-ehdotukset toimitetaan Johanna Rinteelle soittamalla, sähköpostilla tai kirjeellä.

Johanna Rinne, Varsinais-Suomen ELY-keskus, Valtakatu 12, 28100 Pori
p. 040 7699 092, sähköposti: johanna.rinne[at]jely-keskus.fi.

Tauko (5 min)

5. Porin Ahlaisten vedet 2010–2011

Hankekoordinaattori Kaisa Savolainen Porin kaupungin teknisestä palvelukeskuksesta esitteli hankkeen. Esityksen aineisto: **Liite 4**

Ahlaisten vesien ja elinkeinoelämän kehittämishanke lähenee loppuaan. Tähän mennessä pääosa hankesuunnitelmasta on jo toteutunut, ja tuloksena on valmistunut erilaisia selvityksiä ja suunnitelmia. Hankkeen viimeisinä toimintakuukausina pyritään erityisesti edistämään suunnitelmien toteutumista.

Hankkeen Internet-sivut: <http://www.ahlainen.fi/ahlaisten%20vedet.htm>

Ahlaisten- ja Kristiskerinjokea on ehdotettu VELHO-hankkeen pilottikohteiksi. Joilla pitäisi suunnitella kunnostusta ja tehdä ruoppaussuunnitelma.

6. Kalataloudelliset kunnostustyöt Karvianjoen vesistöalueella

Kalastusbiologi Leena Rannikko Varsinais-Suomen ELY-keskuksesta kertoi uusimmat kunnostuskuulumiset Karvianjoen vesistöalueelta.

Esityksen aineisto: **Liite 5**

Esityksessä käydään läpi Karvianjoen vesistöalueen tuoreimmat kunnostuskuulumiset ja kerrotaan tulevista kunnostustavoitteista.

Vuosina 2010–2011 saatiin valmiiksi Karvianjoen alaosan, Kynäsjoen ja Pomarkunjoen koskien kalataloudelliset kunnostustyöt. Töiden tavoitteena on parantaa virtakutuisten kalojen ja erityisesti Karvianjoen oman taimenkannan lisääntymis- ja elinoloja vesistöalueella. Kynäsjoen kunnostuksilla pyrittiin myös harjuksen elinolojen parantamiseen. Merikarvianjoella kalataloudellinen kunnostussuunnittelu on vastikään alkanut Holmankoskella ja Piinukoskella. Osa joen koskista kunnostettiin jo 1990-luvulla. Nyt tarkoituksena on käydä joen kunnostamattomat alueet läpi ja tehdä täydentäviä kunnostuksia jo kertaalleen kunnostetuilla koskilla.

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Kokouksessa katsottiin lyhyt video Pomarkun Valkkiojan puronkunnostuksesta, joka tehtiin talkoovoimin. Pohdittiin myös videon laittamista kaikkien saataville Internetiin. Pomarkun Valkkiojan kunnostussuunnitelma on nähtävissä tästä linkistä: <http://eolo.fi/Valkjarvi/Uutisia/Valkkiojan%20suunnitelma.pdf>

Markku Suominen Satakunnan luonnonsuojelupiiristä ehdotti VELHO-hankkeen pilottikohteeksi kunnostustyösuunnitelmaa, jossa tutkittaisiin Pukanluoman ne sivu-uomat, joihin lohi ja taimen ovat nousseet aiemmin. Lopuksi valittaisiin ne sivu-uomat, jotka kunnostettaisiin arvokaloille suotuisaksi elinympäristöksi.

7. Karvianjoen tulevaisuustarkastelut (KarTuTa -hanke)

Projektipäällikkö Elina Joensuu Varsinais-Suomen ELY-keskuksesta esitteli hankkeen. Esityksen aineisto: **Liite 6**

Hankkeessa kehitetään uutta lähestymistapaa vesistön käyttöä, hoitoa ja suojelua tukevien toiminta- ja tulevaisuusvaihtoehtojen järjestelmälliseen ja vuorovaikutteiseen muodostamiseen, erilaisten vaihtoehtojen hyötyjen ja kustannusten sekä hyväksyttävyyden arviointiin Karvianjoen vesistöalueella Pohjois-Satakunnassa ja Etelä-Pohjanmaalla. Hankkeen omat Internet-sivut: <http://www.ymparisto.fi/default.asp?node=25589&lan=fi>

Hankkeen tuloksia hyödynnetään valtakunnallisessa GISBLOOM-hankkeessa: (www.ymparisto.fi/syke/gisbloom)

8. Karvianjoen vesistön säännöstelyn kehittämishanke 2008–2011

Projektipäällikkö Elina Joensuu Varsinais-Suomen ELY-keskuksesta esitteli hankkeen nykytilanteen. Esityksen aineisto: **Liite 7**

Karvianjoen vesistön säännöstelyjen kehittämishanke pyritään saattamaan loppuun tulevan talven aikana. Hankkeessa on edetty useiden selvitysten ja säännöstelyvaihtoehtojen kautta suositusten muodostamisvaiheeseen. Lopullisten kehittämisehdotusten muodostamiseksi arvioidaan vielä mm. säännöstelyvaihtoehtojen vaikutuksia maa- ja metsätalouteen erityisesti Iso-, Karhi- ja Karvianjärven rannoilla. Tämän jälkeen ELY-keskus laatii alustavat suositukset ja keskustelee niistä vesistön eri osa-alueille muodostetuissa yhteistyöryhmissä, jonka jälkeen kehittämissuositukset viimeistellään. Hankkeen omat Internet-sivut: <http://www.ymparisto.fi/default.asp?contentid=299173>

9. Mahdolliset muut asiat

Ei muita asioita.

10. Seuraava kokous

Jorma Järvensivu Karhoismajan vesireittien kunnostusyhdistys ry:stä kutsui vesistöalueryhmän seuraavaksi Kankaanpäähän.

Seuraava kokous pidetään torstaina 19.4.2012 klo 10–16 Kankaanpäässä, paikka tarkentuu myöhemmin.

Muistion laati Kati Saarni.